

د پښتو حروف تهجی د زده کړې د پاره

منظومه

د پښتو قاعده

لیکوال

مولانا احمد علی مردانی

ناشر

اسلامی ادبی ټولنه

0312-9818511

Ketabton.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلٰی النَّبِیِّ الْاَمِّیِّ
دَ ” ا “ ، بیان

الف نیغ ه ردم ولاړ دے
ورتته گوره سَم ولاړ دے
ننه وی ملاست دغه الف
ننه وی ناست دغه الف
په صورت نیغه چوک دے
یوه کرنه په صفحه دے
نیغه کرنه تیل ولاړه
حق چي ستاوی هغه غواړه
سَم ولاړ پین او قلم دے
ورسره په شکلم دے
دا صورت تیل د الف وی
حقیقت تیل د الف وی
کته امرود دے کته اناردے
شورودې سره هر ببار دے

..... مثالونہ .....

لــــه الف نــــه جـــــور اــــنــــار دے
 طــــاقتــــو ر دے مــــزید اــــرد دے
 رنــــگ ئــــی ســـــور لــــکــــه دــــوینــــی
 مینــــنــــخ ئــــی گــــوره دانــــی داردے
 جـــــور الف نــــه تــــکــــی اــــم دے
 خــــوین دَ هــــر بــــنــــی اــــدم دے
 رنــــگ ئــــی زــــیر، هــــلپو کــــی غــــت دے
 پــــه طــــبــــعــــت ســــره گــــرم دے
 ســــر کــــنــــی دَ اــــنــــگــــور، اچــــار
 شــــو ورو کــــنــــی دے دَ اــــنــــکــــار
 دَ اــــلــــه ســــره پــــه ســــر کــــنــــی
 الف تــــل اُوســــی هــــر در کــــنــــی
 ایتــــدا کــــنــــی دَ اــــســــلام
 ســــر کــــنــــی الف دَ اــــنــــعــــام
 پــــه اــــم رود کــــنــــی دے اول
 اول تــــکــــی دَ اــــصل
 ســــر کــــنــــی دَ اگــــی الف

ســـــر کښـــــې د ا بـــــې الف
 د ا کـــــوړ تـــــکـــــې پـــــه ســـــر کښـــــې
 الف بـــــکـــــاری لـــــراو بـــــر کښـــــې
 د او بښ تـــــکـــــې ا بـــــې ا بـــــدا کښـــــې
 وړ ســـــره الف د نـــــې ا کښـــــې
 .....

د ، ب ، ، بیان

پـــــه صـــــورت کښـــــې ، ب ، ، کښـــــې ده
 ذر بـــــه بـــــه د ســـــور لـــــې ده
 یـــــو نـــــقـــــطـــــه د دې نـــــه لاندې
 ، ب ، ، نـــــقـــــطـــــه نـــــه لـــــری بـــــاندې
 ورتـــــه گـــــوره ، ب ، ، ده مـــــلا ســـــته
 یـــــا د مـــــه د هـــــر نـــــا راســـــته
 ..... مثالونه .....

ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــا زار ده
 ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــم مار ده
 بـــــس ، بـــــا چـــــا ، بـــــکـــــت ، بـــــر گـــــر

ب ل ر ی ه ر ی و پ ی ه س ر ر
 س ر ک ن ب ی ب د ب ل ا ک ، ب ن گ ل ی د ه
 س ر ک ن ب ی ب د ب س ت ر ی د ه
 ب ب ا ج ه ک ن ب ی د ه ب ج ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ه ب ی ن ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ن گ ک ا ل د ه
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ل ل د ه
 ب ی ن ک د ا ب د ه ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی
 س ر ک ن ب ی ب د ه ب ا د ش ا ه ی ک ن ب ی
 د ب س ت ی پ ی ه س ر ک ن ب ی ب د ه
 ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی د م ز ی د ه
 ب ی ن ی ن ی ه ب ر ش د ج ه ا ن ج و ر د ی
 د و ی خ ت و ل ی ه ح ی و ا ن ج و ر د ی
 پ ل ا س ت ک ن ی ه ه م ه ر خ و ا ت ی ه
 د ا پ ی ه ه ر ی و م ک ا ن ج و ر د ی
 ب ی ن ی ن ی ه ب ط ح ی د ج ه ا ن د ی
 د ا خ و ش ح ا ل ی ه پ ی ه م ی د ا ن د ی
 د ا پ ی ه ز م ک ی ه پ ی ه ا و ی و ک ن ب ی

دا اوسسی زمونہ پر کوٹھو کنبی

.....

د ” پ “ بیان

پ د لانہ دی تہ ککی دری وی

نور بہ شگل ئی د بی وی

..... مثالونہ .....

پیاز، پیسنسل د پالک سر کنبی

پ راخی پی لراو بر کنبی

ابتدا کنبی پ پارتہی کنبی

ابتدا کنبی پ پیالہی کنبی

پ پالنگ پ سرہ دے پان

پ سرہ دے پ پاکستان

پ پارک، پاپر، پالش د پ نہ

خان خبر ساتہ لہ دی نہ

پی سرہ جوہ پیالہی دہ

گرمہ، یخہ پیہ کنبی چہ دہ

کلہ کلہ ورتہ گورم

ڊڪڪه ڊڪڪه چي چي ليهه پي ده
 جوڙپڪي ڏٽڪي پي نه
 دا هواراخي ليهه دي نه
 پيهه بجلي باندي ڏڪار دے
 خالي نه دے ليهه فائدي نه
 .....

د ” ت “، بيان

ت جوڙپري هم ڏبي نه
 اول ٽڪي لڪر ڏي نه
 پاس پيهه ت کني ٽڪي دوه وي
 هر روت پيهه دي خائسته وي
 ور سه ره تير جوڙپري
 ملاسته داليڪلے کي پري
 ..... مثالونه .....

ت تحفه کني ده پيهه سر کني
 ت توبه کني ده پيهه سر کني
 پيهه تار يخ کني ت اول ده

مـــــــد ا م دا حـــــــص ه د تـــــــل ده
 د تـــــــر کـــــــي پـــــــي ه ا ب تـــــــدا کـــــــي
 ت بـــــــه و و بـــــــي پـــــــي ه د نـــــــي ا کـــــــي
 ت س بـــــــي ح ســـــــر ه پـــــــي ه ا غـــــــا ز کـــــــي
 ل ي ک لـــــــر ي پـــــــي ه خ پـــــــل ا نـــــــد ا ز کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت پـــــــي ه تـــــــر ا نـــــــه کـــــــي
 ت ي ل ، ســـــــر ه تـــــــک ي تـــــــا ل ه کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت ده تـــــــل ا و ت کـــــــي
 ده ا خـــــــر کـــــــي ا خـــــــر ت کـــــــي
 تـــــــي نـــــــه ت بـــــــر د ج ه ا ن د م
 ض ر و ر ت د ه ر ا ن ســـــــا ن د م
 دا ا خـــــــن گ ل کـــــــي پ کـــــــا ر ي پـــــــر ي
 ق ي م تـــــــي د غـــــــه ســـــــا م ا ن د م
 تـــــــي نـــــــه ت لـــــــه ت و ل د پـــــــا ر ه
 د ه ر چـــــــا د ه مـــــــد د گـــــــا ر ه
 پـــــــه د کـــــــا ن کـــــــي د ا ن ســـــــا ن و ي
 نـــــــه د ه نـــــــه د ا ب ي کـــــــا ر ه

.....

د ” ت “ بيان

تې لـــــــه ت نـــــــه شـــــــه شـــــــه جـــــوړولـــــــي
 کـــــــه تـــــــه لړ شـــــــه شـــــــان کـــــړولـــــــي
 چـــــې کـــــــنډه ت تـــــــه پـــــــه مـــــــلا شـــــــي
 تې بـــــــه جـــــوړه د دُنـــــــيا شـــــــي
 پـــــــه صـــــورت کـــــــنډې ســـــــمـــــــه تـــــــې ده
 د الـــــــيکـــــــلـــــــې تـــــــا چـــــې تـــــــې ده
 پـــــــه کـــــــنډې ، والـــــــې بـــــــدلـــــــه
 راروانـــــــه لـــــــه ازلـــــــه

..... مثالونه .....

تـــــــينک او تـــــــپ هـــــــم پـــــــه تـــــــر يکـــــــتـــــــر کـــــــنډې
 تې اول ده پـــــــه تـــــــينک کـــــــر کـــــــنډې
 تې پـــــــه ســـــــر کـــــــنډې هـــــــم د تـــــــال ده
 تـــــــات ، تـــــــکت تې کـــــــنډې دا هـــــــر حـــــــال ده
 تـــــــست پـــــــه تـــــــي وي ، پـــــــه تـــــــو کـــــــرې کـــــــنډې
 تې ده ســـــــر کـــــــنډې پـــــــه تـــــــر الـــــــې کـــــــنډې
 تې پـــــــه ســـــــر کـــــــنډې د تـــــــافـــــــي ده
 پـــــــه تـــــــريفک کـــــــنډې پـــــــه خـــــــپل ثـــــــائـــــــي ده

تہی سہرہ تہو پھی د سہرہ
 پہ سہر کپہ ہہر ہشہرہ
 دگہر مہی نہہ حفاظت دہ
 حفاظت لہہ یخ اہرہ
 تہی سہرہ سور تہماتہر دہ
 دستہ باب پہہ لہراو بہر دہ
 دا خوراک زہونہر د تہولہو
 پہہ دوکہان کپہی پہروت بہر دہ

.....

د ، ث ، بیان

ث دپہ اسہ تہکی درہ وی
 خنگ چہی تہکی درہ د پہی وی
 فرق دا دہ دغہ پہہ اس وی
 لاندہی پ کپہی پہہ اس وی

..... مثالونہ .....

د ثانی پہہ سہر کپہی ث دہ
 خالی کی کلہہ د فائدہی دہ؟

سر کنبی ٹی دہ مدام ٹننا کنبی
دہ سالٹ سر ابتداء کنبی
ٹویو بیو دہ ٹمی ننبی دہ
اول دلتی دہ ٹپی رتبی دہ
د وارٹ تہ کی اخی کنبی
د حارٹ تہ کی اخی کنبی
پیو دہ ٹیاقب کنبی ٹ اول دہ
دہ ٹواب پیو دہ سر کنبی تیل دہ
ٹیاقب ت لہ ٹ شور دے
دایبیان دے یاد دے
ٹ ثبوت سرہ پیو دہ سر کنبی
ہمیشہ نیکاری ہر د کنبی
ٹی نی تہ کی جو پٹم دے
طیاقب دے ، طیاقب دے
منی پیو دے کی دی لہ دے
د اصحت لہ دہ بش دے

.....

.....

د پښخو تیکو خاندان

د پښخو تیکو ودا کور دے
 یو ئی شکل پیسه هر لور دے
 پیسه صورت کښی تپول یوشان دی
 پیسه نقطه و بیل پیسه جهان دی
 دغه پیسه او پیسه او تپی ده
 تپی سره پیسه خوا کښی ئی ده

.....

د "ج" بیان

جیم تپه گوره پیاس سپور می ده
 پیاس لک پی ئی ده نری ده
 پیاس صورت ئی سم دلور دے
 دغه جیم دکلی کی کور دے
 مینخ کښی تکی یو نقطه وی
 د هر جیم دغه حصه وی
 تپش یو خال ئی پیسه بدن وی
 ورسره بنسکلی ئی تن وی

..... مثالونه .....

جنوري هم په جادوپه جادو کښي
 جيم شامل دے په جارو کښي
 جوړ لسه جيم نه تښکي جيج دے
 په اخر کښي جيم د جيج دے
 سر کښي جيم د جام او جمال دے
 جيم په سر کښي د جلال دے
 جگ د جون، جواب په سر کښي
 د تښکي جناب په سر کښي
 جيم په سر کښي د جهاد دے
 دا آغـاز دے دا بُـنيـاد دے
 د جوس جيم نه ابتدا وی
 سر کښي د جولائسي دا وی
 د جفـا په سر کښي جيم دے
 د جزاء په سر کښي جيم دے
 د جوسر، جامن په سر کښي
 جيم مدام وی په هر در کښي
 سر کښي جيم دے د جنـت

جیـم دے سـر کښـي دَ جـدَت
 سـر کښـي جیـم دے دَ جـا پـان
 جیـم دے سـر کښـي دَ جـا نـان
 سـر کښـي جیـم دے پـه جـذـبـه کښـي
 پـه جـنـون کښـي ، جـزـیرـه کښـي
 جیـم سـر رـه تـکـي جـهـاز دے
 الـو تـو نـکـي لـکـه بـاز دے
 ذـرـعـه دَ تـلـو راتـلـو دہ
 دِـر اُـچـت ددۀ آواز دے
 دَ جـهـنـدِ دے جیـم پـه سـر کښـي
 بـرـه بـرـه وِ هـر دـر کښـي
 زـمـونـر دوه رنـگـه جـهـنـدِ دہ
 دا بـه خـنـگ وِ سـتـانـظـر کښـي

.....

دَ ” غ “ بیان

پـه پښتـو کښـي تـکـي جیـم دے
 پـه صـورت سـر تـهـول جیـم دے

وجود خټه لری په مینځ کښې
 نقطه نه لری په مینځ کښې
 همزه بیره ئې په تن وی
 دغه څیم د هر وطن وی
 د جیم، څیم یو خاندان دے
 د هر یو جُدا مکه کسان دے
 د هر یو جُدا آواز دے
 مینځ، اڅر دے کټه آغاز دے
 څیم د زې آوازی وشه کسان دے
 خوبیل بیل ئې خاندان دے
 ..... مثالونه .....

څائې کښې څیم دے په اول کښې
 دامدام وی دې محل کښې
 څیم په سر کښې د څنگل دے
 څنن اورور لسه کور خپل دے
 ونې ډیرې دی بې شمیره
 علامت ئې دغه تل دے
 څیم د څوان په ابتدا کښې

دالوستی شیی پسه دُنیا کنبی
دَ خزان پسه شان تیریری
خوانسی نه بیکاری بابا کنبی

.....

دَ ” چ “ بیان

میننخ کنبی درې تہکی دَ چ وی
خیم کنبی برہ تہکی درې وی
نور صورت ئی تہول دَ جیم دے
نہ دا چ دہ، نہ دا خیم دے
تل ئی میننخ کنبی درې نقطی وی
جیم نہ بیل مدام پسه دے وی

..... مثالونہ .....

دَ چمپار پسه سر کنبی چ دہ
دَ چنار پسه سر کنبی چ دہ
سر کنبی چ مدام دَ چال وی
ستا کتہ دے تہکی تہ خیال وی
چ سرہ آغل از دَ چین دے

ورسره تپکـــــــــــــــــي حسيـــــــــــــــــن دے
 د چـــــــــــــــــالاک پـــــــــــــــــه ايتـــــــــــــــــدا کښـــــــــــــــــي
 چ د چـــــــــــــــــاک پـــــــــــــــــه ايتـــــــــــــــــدا کښـــــــــــــــــي
 د چـــــــــــــــــاکليـــــــــــــــــت د چـــــــــــــــــار شور و کښـــــــــــــــــي
 چ راڅـــــــــــــــــي پـــــــــــــــــه دې مـــــــــــــــــوقـــــــــــــــــعـــــــــــــــــو کښـــــــــــــــــي
 خـــــــــــــــــرچ کښـــــــــــــــــي چ پـــــــــــــــــه اختـــــــــــــــــتام ده
 کـــــــــــــــــچ او پـــــــــــــــــرچ کښـــــــــــــــــي پـــــــــــــــــه تـــــــــــــــــمـــــــــــــــــام ده
 د چـــــــــــــــــرگ ســـــــــــــــــر کښـــــــــــــــــي چـــــــــــــــــي مـــــــــــــــــدام وې
 خـــــــــــــــــوښ مـــــــــــــــــدام د خـــــــــــــــــاص او عـــــــــــــــــام وې
 دا ســـــــــــــــــحـــــــــــــــــر وائـــــــــــــــــي بـــــــــــــــــانگـــــــــــــــــونـــــــــــــــــه
 نـــــــــــــــــوره شپـــــــــــــــــه دده آرام وې
 چـــــــــــــــــي چتـــــــــــــــــري ســـــــــــــــــره پـــــــــــــــــه ســـــــــــــــــر کښـــــــــــــــــي
 نـــــــــــــــــه ښکـــــــــــــــــار يـــــــــــــــــرې دا پـــــــــــــــــه نـــــــــــــــــمـــــــــــــــــر کښـــــــــــــــــي
 هـــــــــــــــــر کـــــــــــــــــلـــــــــــــــــه چـــــــــــــــــي بـــــــــــــــــاران راشـــــــــــــــــي
 راښکـــــــــــــــــاره شـــــــــــــــــي لـــــــــــــــــر او بـــــــــــــــــر کښـــــــــــــــــي

.....

.....

د ”خ“ بیان

خیم کبھی بھرہ تہ کی دری وی
 خنگ چھی مینخ کبھی دری دچ وی
 نور صورت ئھی تہول دجیم دے
 پیہ نامھی سرہ دا خیم دے
 ..... مثالونہ .....

خیم خپلھی سرہ پیہ سر کبھی
 دادے تل وی ستان نظر کبھی
 حفاظت پیہ دی د خپو وی
 پکار پری ہر سفر کبھی
 خیم خادر سرہ پیہ سر دے
 پت پیہ دی سرہ بشردے
 دہر چھا پیر پکار پری
 زنانہ دہ او کئے نردے
 .....

دَ ” ح “ بیان

سَم د جیم پیہ ششان دا حی ده
دا صفا ده بی نقط بی ده
..... مثالونه .....
حوض ، حمام جوړ دے لسه ح نه
شان خبر ساته لسه دي نه
سر کښی ح تل د حاجی ده
ابتدا د ح ل وائی ده
ح سره جوړ حکومت دے
ح سره حق ، حقیقت دے
ح سره حسن ، حسین دے
ح اول ده پیہ حلقه کښی
په حکم ، تکی حصه کښی
د حسن ده ابتدا کښی
د حسین ده پیہ وینا کښی
حی شورو کښی د ح ل ووی
خوشبه د زمنا او ستاوی

حلـوائـی سـره دگـان کښـی
مـدام دلتـه پـه دنیـا وی
.....

د “خ” بیان

دا چـې ح پـسـې دا خ ده
بیلـه کـله لـه نـقـطـې ده؟
یو نـقـطـه ئـې پـاس پـه تـن شـته
دخ دا صـورت بـدن شـته
نـوره تـولـه سـم خ ده
تـالـیـد لـې چـې خـنـگ ح ده
مـشـران هـم داسـې وائـی
کـشـران هـم داسـې وائـی
یو نـقـطـه د خ پـه سـروى
کـه سـتـا سـر تـه ئـې نـظـروى
..... مثالونه .....

سـر کښـې خ د خـلافت وی
خ سـر کښـې د خـیریت وی

د خادام، خالسي پيه سر کښي
 هميشه وي خ خبر کښي
 خ سره جوړ خانان دے
 خوب، خاليد سر کښي د خان دے
 سر کښي خ مدام د خال ده
 پيه آغ از کښي خ د خيال ده
 خټکي پيه سر کښي خي ده
 داميوه بنده د فائدي ده
 بدنون نه غټوي دا
 ميوه ياده تل پيه دي ده
 خرمانې سره خي سر کښي
 دا به تل وي ستا نظر کښي
 مزيداره بنده ميوه ده
 پته مه اوږه خادر کښي

.....

په "ح"، او "خ"، کښي ظاهري فرق
 يونق طي سره دوي بييل دي
 يور يوشان پيه هر محل دي

پاس په خ بهره نقطه وی
د ح پاکه پاس حصه وی

.....

د شپړو تګو خاندان

شپړ دا تګی څنگ په څنگ دی
هم جدا دی په یو رنگ دی
جیم ته گوره پاس سپور می ده
خو په تن ئې پاس لکې ده
چې صورت ئې سَم د لوروی
دا به جیم د کلسی کوروی
مینځ کښې تګې د هر جیم وی
همزه به به په په څیم وی
نور په شکل دوی شان دی
دوی د یو کور خاندان دی
مینځ کښې درې تګی د چې وی
څیم کښې به تګی درې وی
ح او خ دواړه یو شان وی
بس جدا په یو نشان وی

ح خاالی لسه هر نقطې نه
 څان خبر ساته لسه دې نه
 خ نقطه لسه لری په سر
 ورتنه اوکړه لپړنظ
 یو نقطې سره دوی بیل دی
 نور یوشان په هر محل دی
 پاس په خ بهر نقطه وی
 دح پاکه پاس حصه وی
 شپړ دا تکی څنگ په څنگ دی
 هم جدا دی، هم یو رنگ دی
 په نقطه وله یو بل بیل دی
 محل ونه ئې بدل دی
 په شکلو نو ټول یو شان دی
 په نقطه یو بل په جهان دی
 آوازونه ئې بدل دی
 څک په دا حرفونو بیل دی

.....

.....

د ” د “ بيان

تـيـسـتـ وـي تـيـسـت هـغـه هـر حـال
 مـلـا کـلـه لـږه لـږي دا دال
 نـه نـقـطـه ئـي پـه صـورت شـته
 تـل ئـي دـغـه شـنـا خـت شـته
 ..... مثالونه .....
 دال پـه سـر کـښـي دـادا دـه
 څـنـگ چـي سـر کـښـي دـانا دـه
 دال هـر خـوا تـه پـه دـعا کـښـي
 دال دوات سـره دـئي سـا کـښـي
 مـدـام سـر کـښـي دـدرزي وـي
 جـوړه دال نـه دوا تـي وـي
 دال پـه دـين کـښـي پـه دـريـار کـښـي
 داغ کـښـي دال ، مـدـام دـريـار کـښـي
 دـيگ لـه دال نـه جوړ هـر خـواتـه
 مـلـا دـداغ دـدليـل دـه مـا تـه
 دال پـه دوسـت کـښـي تـل پـه سـروـي
 درد کـښـي دال پـه لـراو بـروـي

دال دُک_____ان کُنښي م_____لا وږي پري
 دال دري_____ان کُنښي م_____لا وږي پري
 دروازه کُنښي_____ي دال اول دے
 ضرورت دَ ک_____ور م_____حل دے
 الم_____ارو کُنښي پ_____ه ک_____ر کو کُنښي
 ب_____س ص_____ورت ن_____ي لږ ب_____دل دے
 دال پ_____ه س_____ر کُنښي دَ دوات دے
 ب_____ند ب_____وتل دَ ب_____ه ص_____فات دے
 ح_____فاظت دَ س_____ا ه_____ي ک_____ري
 داس_____ي دلت_____ه ددۀ ذات دے

.....

دَ ” ډ “ بيان

دال پ_____سے م_____حل دَ ډال دے
 پ_____ه ص_____ورت س_____ره س_____م دال دے
 ب_____س ک_____نښه ل_____ري پ_____ه ت_____ن دا
 ب_____ي ن_____ق_____ط و دلت_____ه ب_____دن دا
 دا ح_____الت دَ ه_____ري و ډال وي
 پ_____ت ل_____ه چ_____ان ه_____ه ددۀ ح_____ال وي

..... مثالونه .....

ډانگ کښي ډال پښه ابتدا کښي
 ډول کښي ډال دے ويندنا کښي
 ډاک کښي ډال مښام پښه سر روی
 ډرم کښي ډال پښه لښراو بروی
 ډال ډيره کښي پښه ډولسي کښي
 ډال دي سر تښه پښه ډگرې کښي
 سر کښي ډال بښه دَ ډال روی
 سر کښي ډال دَ هر ډاکټر روی
 ډال پښه سر کښي دَ ډولکسي وی
 سر کښي ډال دَ ډگر ډوگسي وی
 ډال پښه سر کښي دَ ډبسي دے
 څيز پښه دي بيچ قيمتي دے
 رنگ پښه رنگ دا پښه جهان دی
 دا اعلا هښم ، داردی دے
 ډول سره دے ډال پښه سر کښي
 غم کښي نښه وی لښراو بر کښي
 پښه بښادو کښي وی مښام دا

رابنک کاره شہی پہہ نظر کنہی

.....

د، ذ، بیان

دال پسے مہ حہ ل دال دے

یو نقطہ لہ لری نور دال دے

یو نقطہ لہ لری د پاسہ

دال جو پری ستہ لاسہ

ملائہ تہہ ہر ساعت وی

داد دال تل حقیقت وی

خال، نقطہ لہ لری پاس پہ تن دہ

نخہ یو لہ لری پہ بدن دہ

..... مثالونہ .....

ذخیرہ کنہی دال پہ ہر دے

کارا اعلا بنہ دہ نردے

دا چہی نن خہ ذخیرہ شہی

دا صبرہ لہ لری شہی

دال پہ لہ لری کنہی اول دے

د س ک و ن د غ ه ع م ل د ه
 خ ن گ چ ي ذ ا ت ا و ذ ر ي ع ه د ه
 ذ ا ل س ر ه ذ ه ي ن ذ ا ئ ق ه د ه

.....

د ” ر “ بيان

د غ ه ن س ا س ت ه ک ر پ ه ر ي د ه
 خ ا ل ي د ا ل ه ه ر ن ق ط ي د ه
 س م د ل و ر پ ش ا ن ک ر پ ه د ه
 ي س پ و ر م ي ن ر ي و ر ه د ه
 چ ر ه ا ئ ي س م ه د ل ا ر د ه
 چ ر ه ا ئ ي د ک ل ي ن س ا ر د ه

..... مثالونه .....

س ر ک ن ي ي ر د ر ي ل ، ر س ي د ه
 م ي ن ن غ ک ن ي ي ر ي د ا ل م ا ر ي د ه
 ر د ه ر ا ز ک ن ي ي پ ه ر ف ت ا ر ک ن ي ي
 ر ا خ ر ک ن ي ي پ ه ب ا ز ا ر ک ن ي ي
 ر ر و م س ا ل ک ن ي ي پ ه ر ي ن م ک ن ي ي

سر کښي رې ده پښه رحم کښي
 رنگ کښي رې مښام اول کښي
 په خپل ځاني مخصوص محل کښي
 رې اول ده پښه رکښه کښي
 وی مښام دغې حصې کښي
 پښه سورلي زمونږ د ټولو
 د وړو، لویو، هم څولو
 رې راڅي د ریل شورو کښي
 چرته کینه ئې ډبو کښي
 سَم د غوا پښه شان آواز ئې
 سَم د مار پښه شان انداز ئې

د ” پ “ بیان

چي کښه وږه پښه رې شې
 جوړه هلې سَم پې شې
 دا پښه بنې طرف مښام وی
 هلې رې بښه د کلام وی
 نور صورت ئې ټولو د رې دے

دا بيـــــــــان چـــــــــي تـــــــــه وـــــــــل د ږي د مـــــــــي

..... مثالونه .....
.....

ږي د ږونه ســـــــــه روه روانـــــــــه

مـــــــــلگرتيا ئي لـــــــــه پخوانـــــــــه

نـــــــــه خـــــــــه بڼکاري ورتـــــــــه دلـــــــــته

نـــــــــه خـــــــــه بڼکاري ورتـــــــــه هلـــــــــته

ږي پـــــــــه جوړ کښي پـــــــــه اڅر کښي

تـــــــــکي زوړ کښي پـــــــــه اڅر کښي

.....

د ” ز “ بيان

چي نـــــــــقطه ږي تـــــــــه پـــــــــه سر شـــــــــي

زي پـــــــــه شـــــــــکل بـــــــــرابر شـــــــــي

چي نـــــــــقطه کلـــــــــه پـــــــــه ږي شـــــــــي

هـــــــــلـــــــــه شـــــــــکل جوړ د زي شـــــــــي

د انـــــــــقطه د راد پـــــــــه ســـــــــه

شـــــــــه بـــــــــه زي نـــــــــه د لاســـــــــه

چي هـــــــــه ئي د لـــــــــو بـــــــــه ســـــــــه

ر، پ، ز دہ م-----حت-----رم-----ہ

..... مثالونہ .....

زې زنی غیبر سر سرہ تپ لے

مما ممدام داسی لیدلے

داد اوسپننہ کی کپے وی

داتہ نہ نہ پیژنی وکے؟

زې پیہ سر کنہی دزمیری دہ

ورس سرہ گرانہ دوستی دہ

خنن اور خو خنن اور وی

دانسان میننہ خوبسی دہ

.....

د ” ژ “ بیان

چہی نقطہ شہی درہ دپاسہ

زې شہی جوہرہ سم دلاسہ

نور صورت ئہی تہول دہری وی

دا چہی دلتہ جوہرہ ژہی وی

..... مثالونه .....

ژې د هـ ر ژيـ مـ لـ گـ رـ مـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ کـ پـ رـ خـ بـ رـ مـ
د ا ن سـ د ا ن و ی د ح یـ و ا ن و ی
د ا گـ و ا ه د مـ ې شـ ا ر ا و کـ لـ مـ

د ” پ “ بیان

چـ مـ شـ کـ ل سـ مـ هـ رـ ې د هـ
پـ هـ نـ مـ مـ ې سـ رـ هـ د ا پـ ې د هـ
ل ا ن د ی ب ا ن د ی ئـ ې ن قـ طـ ې د ی
نـ خـ نـ ا نـ ې د غـ هـ د پـ ې د ی

..... مثالونه .....

پـ ې مـ لـ گـ رـ ې د پـ لـ ې د هـ
د بـ ا ر ا ن سـ رـ ه یـ و خـ ا ئـ ې د هـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ و ی بـ ا ر ا ن کـ نـ ې
مـ د ا م نـ ه و ی پـ هـ جـ هـ ا ن کـ نـ ې

د ”ر، ږ، ز، ژ، ږ،“ خاندان

رې اوږې وړسې ————— دې زې ده
 ژې سره پـــــه خوا کښې ږې ده
 د پـــــنځو تـــــکـــــو دا کـــــور دے
 شـــــکل یـــــو ئـــــې پـــــه هـــــر لـــــور دے
 پـــــه نـــــقـــــطـــــو، کـــــنډې جـــــدا دی
 چـــــې دا څـــــو مـــــر ه تـــــکـــــي دا دی
 .....

د ”س“ بیان

درې ئـــــې غـــــا بښـــــي پـــــه اول دی
 د یـــــو کـــــنډې پـــــه مـــــحل دی
 نـــــه نـــــقـــــطـــــه ئـــــې شـــــته پـــــه تن
 پـــــاک لـــــه خـــــال نـــــه ئـــــې بـــــدن
 پـــــه نـــــامـــــې ســـــر ه دا ســـــين دے
 ورتـــــه گـــــوره بښـــــه حـــــسین دے
 ..... مثالونه .....

سین پـــــه ســـــتـــــور و کښې مـــــدام وی

بـرـه وروستـو لـه مـا بـنـمـ وـي
 دـرـنـه اـدا وـسـيـلـه دـه
 دـرـنـه اـبـنـه ذـرـيـه دـه
 پـه سـپـوړـمـي کـنـي سـيـن تـمـام وـي
 پـه نـظـر د خـص او عـام وـي
 دا کـمـي پـري يـا غـتـي پـري
 بـرـه تـا تـه چـي بـکـار پـري
 .....

د ” ش ” بيان

شـيـن لـه سـيـن لـه لـر جـدا دـمـه
 بـيـل پـه دري نـقـطـو صـفـا دـمـه
 دري غـا بـنـو نـه هـم د شـيـن وـي
 خـنـگ چـي دري غـا بـنـه د سـيـن وـي
 دري نـقـطـي ئـي پـه غـا بـنـو نـو
 يـا د کـر ه د لـه کـتـابـو نـو
 ..... مثالونه .....
 شـا د و نـا سـتـه شـيـن سـر ه دـه

شکـور سـرہ ، گـبـن سـرہ دہ
 شـبـن شـور و کـبـنـی د شـاد و وی
 بـنـہ بـنـکـارہ دا پـہ کـتـو وی
 شـکـور کـبـنـی شـبـن مـدـام شـور و کـبـنـی
 بـنـہ اـسـان دے پـہ لـو سـتـو کـبـنـی
 شـکـور جـور شـو مے دے روتـو لـہ
 دا جـور شـو مے دے ژونـد و لـہ
 .....

د ” بن ” بیان

دا پـہ شـبـن پـسے چـی بـنـن دے
 پـہ صـورت سـرہ سـم سـبـن دے
 لـانـدـی بـانـدـی دوه نـقـطـی دے
 د مـیـنـغ غـابـن سـرہ نـزـدـی دے
 ..... مثالونہ .....

بـنـن د بـنـکـر مـدـام پـہ سـر و ی
 دا پـہ سـر د خـنـن اور و ی
 غـوا ، غـوائـی تـہ نـظـر اؤ کـرہ

بښکـرد ميـخي بـرابـروي
 بښخه کور کښي ناسته بښه وي
 پښه دي ناسته دا درنه وي
 هر طرف ته دي دا نه خي
 هسي نه چي بيا خفه وي

.....

د ” س ، ش ، بنس “ خاندان

سین او شین دے او کسه بنین دے
 هر يو ته کسي ډير حسين دے
 چي د سين ته کسي دري مل شي
 سين پښه شين سره بدل شي
 لاندي باندي کښه نقطي وي
 بنين بښه جوړ پښه قاعدې وي
 دري غاښونښه ئسي پښه تن وي
 کښه د سين ، شين ، بنين بدن وي
 پښو دوي دے خاندان
 بيل آواز ئسي بيل ئسي شان

د ” ص “ بیان

ورپسی تہ کھی دے صساد
 دَنقَطی نہ دے آزاد
 دَمہی پہ شان تہ سردے
 دا بخی خلی دے بخی وزردے
 نور صورت تہ تہول دَسین دے
 بیکلی صساد دے بہترین دے
 ..... مثالونہ .....

صاد پہ سرکبھی د صابون دے
 ضرورت ددی ژونہ دون دے
 ذریعہ بنہ د پپاکھی دہ
 چھی بدن پیک وی سکون دے
 د صندوق پہ سرکبھی صساد وی
 دل رگی ہی ہم د فولاد وی
 شتہ وارہ اولو تہی دنیسا کبھی
 صساد تہ کھی تہی ابتدا کبھی
 .....

دَ ” ض “ بیان

صَـاـدَ پِـسـے دَ ضَـاـدَ مَـقـاـمَ دے
پِـسـے تَـنـدِ لے خِـصـاـصَ اَو عَـمـاـمَ دے
بِـیـلَ جُـدَا دے ضَـاـدَ لَـہَ صَـاـدَ نَـہ
پِـہَ نَـقْـطَـیَ یَـوْ لَـہَ بُنِیـاـدَ نَـہ
پِـہَ ہر ضَـاـدَ بَـرَہَ نَـقْـطَـہَ وِی
ضَـاـدَ دِی تَـکِی نَـا مَـہَ وِی
صَـاـدَ اَو ضَـاـدَ دِوَا رَہَ یَـوْ شَـاـنَ دِی
پِـہَ نَـقْـطَـیَ بِـیـلَ پِـہَ جَہـاـنَ دِی
یَـوْ تَـی کَـو رِی وِی خِـا نَـدَا نَ دے
دَ ہر یَـوْ جُـدَا پَہ چَـا نَ دے
..... مثالونہ .....

ضَـاـدَ مَـدَا مَ دَ ضَـعِیـفَ سَـر کَـنِیـی
دَا مَـدَا مَ سَـا تَـہَ نَـظَـر کَـنِیـی
تَـل دِوِی خِـد مَـتَ پِـک کَـا رَ دے
تَـا سَـرَہَ کَـتَہَ مَـلَ پِـہَ لَـا رَ دے
.....

دَ ” ط “ بیان

ضاد پسے مقام دَ ط ی دے
 دَ الف لانے مہدی مہدی دے
 دَ مہی پی پی پی پی پی دے
 تیل پی پی پی پی پی دے
 داسی طی لی کلی کی پی
 دا بیہ تانہ نہ ہی پی
 ..... مثالونہ .....

دَ طوطی پی پی پی پی پی دے
 پیہ ظروف کنبی چہی خنگ طی دے
 دَ ہر تکی خیل مقام دے
 خیل آواز ئی پی پی پی دے
 دَ ط ساؤس پی پی پی پی پی دے
 طی راخی می مدام دنیہ کی پی
 پیہ حسین بشکلا پی پی پی
 خپوتہ گوری خفیہ کی پی
 .....

دَ ، ظ ، بیان

طـي سـرہ پـہہ ٹـنـگ کـنـي طـي دہ
 بـيـلـہ طـي نـہہ پـہہ نـقـطـي دہ
 نـورہ طـي تـل پـہہ صـورـت دہ
 بـہہ بـکـارہ دا ہـر سـاعـت دہ
 ..... مثالونہ .....

دَ ظـروف پـہہ اـبـتـدا کـنـي
 ظـي رـاٹـي مـدـام دُنـيـا کـنـي
 دغـہ لـو بـي دَ جـہـان دِی
 کـور کـنـي دا دَ ہـر اـنـسـان دِی
 .....

دَ ، ع ، بیان

عـيـن تـہہ گـورہ پـورہ لـور دے
 زـمـيـنـدار سـرہ پـہہ کـور دے
 سَمـم تـہہ تـورہ دَ مـيـدان دہ
 يـا سـپـور مـي دَ پـاس اـسـمـان دہ

..... مثالونه .....

دَ عَقَباب تَهکَي لَه عِين نَه
 عام ، عذاب تَهکَي لَه عِين نَه
 ورتَه گوره پَه کَنبَي عِين تَه
 گوره وروره ! پَه کَنبَي عِين تَه
 دا عِينَنک چَي دَنظ ردي
 دا عِينَنک چَي دَ بَش ردي
 پَه آغاز کَنبَي پَه کَنبَي عِين دَه
 پوهَه خَلق تَهول خبردي
 .....

دَ ” غ “ ، بيان

غِين پَه عِين پَه سَه سَه مدام وي
 پَه نَقَطَي تَهکَي تَمَام وي
 غِين نَقَطَي سَه رَه جُدَادَه
 غِين چَي دَلتَه کَنبَي ادا دَه
 ..... مثالونه .....

غِين دَ غَوَاتَهکَي شورو کَنبَي

غـوړـ کـښـې د ا تـکـې شـوړـوړ کـښـې
وړتـه غـوړـ او فـکـر ا و کـړـه
غـيـن صـفـا تـکـې شـوړـو کـښـې
.....

دَ ” ف “ بیان

ف صـوړت کـښـې تـو لـه بـې د ه
خـو جـدا صـرف پـه خـلـې د ه
خـلـې سـره تـې د ا تـره د ه
د ا تـرې بـانـدې نـقـطـه د ه
بـښـې طـرف تـه تـې سـر پـرو ت د مے
د ا سـې بـښـکـاری بـشـر پـرو ت د مے

..... مثالونه ....

فـې پـه سـر دَ فـو اړې د ه
مـيـنـځ کـښـې د ا دَ بـا غـيـچـې د ه
فـو اړه حـسـن بـښـکـلا د ه
د يـر ه د يـر ه دَ فـا تـدې د ه
فـې آ غـاز کـښـې دَ فـتـ بـال د ه

فــــــــائــــــــده مــــــــنــــــــده دا هــــــــرحــــــــال ده
مــــــــيــــــــنــــــــخ ، شــــــــوــــــــرو پــــــــه اــــــــنــــــــتــــــــهــــــــا کــــــــنــــــــي
فــــــــي رــــــــاتــــــــلــــــــي شــــــــي پــــــــه دُنيــــــــا کــــــــنــــــــي

.....

دَ ” ق “ ، بيان

فــــــــ پــــــــســــــــي دَ ق نــــــــ مــــــــبــــــــر دے
هــــــــر اُستــــــــا ذ پــــــــو ر ه خــــــــبــــــــر دے
غــــــــو نــــــــد مــــــــو نــــــــد دے دَ ق ف صــــــــو ر ت
کــــــــه تــــــــه غــــــــو ا ر مے حــــــــقــــــــي قــــــــت
بــــــــي طــــــــرف تــــــــه دــــــــائــــــــر ه ئــــــــي
خــــــــنــــــــگ پــــــــه خــــــــنــــــــگ بــــــــر ه نــــــــقــــــــطــــــــه ئــــــــي
دو ه نــــــــقــــــــطــــــــي ئــــــــي دَ ي پــــــــه تــــــــن
دا و جــــــــو د ئــــــــي تــــــــي هــــــــو ل بــــــــد ن

..... مثالونه .....
.....

قــــــــاف قــــــــالــــــــيــــــــن کــــــــنــــــــي پــــــــه قــــــــلــــــــم کــــــــنــــــــي
پــــــــه قــــــــمــــــــيــــــــص پــــــــه هــــــــر قــــــــدــــــــم کــــــــنــــــــي
پــــــــه قــــــــيــــــــنــــــــچــــــــي او پــــــــه قــــــــبــــــــضــــــــه کــــــــنــــــــي

ق ف لری اول حصصہ کنہی
ق ف پہ سر کنہی د قران دے
ق ف قانون کنہی ہنہ عیان دے
سر کنہی ق ف دے پہ قبلہ کنہی
ق ف لہ ، قوم ، قصیدہ کنہی
ابتداء کنہی راخسی ق ف
انتہا کنہی راخسی ق ف
کلہ کلہ مینخ کنہی داوی
پہ لوستولہ ک ف جُداوی
.....

د ” ک “ بیان

ق ف پسہ د ک ف مقام دے
د تہ ر ک ش ک ل ئہ تہ مام دے
نہ ئہ م خ نہ نہ تہ ر ونہ
داسہ پیہ ر ش تہ دے خیز ونہ
..... مثالونہ .....

ک ف پہ سر کنہی د کتاب دے

سسر کنښي دَ کدو، کباب دے
 سسر کنښي کاف دے پښه کرسې کنښي
 اول تپکي کرا چي کنښي
 سسر کنښي تپکي دَ کمبل دے
 پښه کمال کنښي دا اول دے
 کاف پښه سسر کنښي دَ کشمير دے
 شورو تپکي دا دَ کهي ردے
 دَ کني جوس تپکي اول دے
 پښه کالچ کنښي سسر کنښي تل دے
 دا اول تپکي دَ کمال دے
 کاف شورو کنښي دَ کمال دے
 پښه کاغذ او پښه کابل کنښي
 کاف شورو کنښي پښه اول کنښي
 کاف نښه ډير تپکي جو پښي
 وگي تاتښه نښه ياد پښي

دَ ” گ “، بيان

چي کنيه کاف سره مل شي

ککاف بے گھگاف سرہ بدل شی
ککاف نہ گھگاف داسی جو پیری
پے دے تہول خلق پوہی پیری
..... مثالونہ .....

دگلاس تہ ککاف اول دے
دگل سر کنبی ہر خواتل دے
پے گجرات، گناہ، گرمی کنبی
گادی، گارہ او پے گولی کنبی
گکاف شورو کنبی دگازرو
داسب زی دہ دخ وپل و
گکاف سرہ گدی جو پیری
خوک پے دے بے خوش حال پیری؟
گیس کنبی گکاف مدام اول کنبی
راخی گکاف پے ہر محل کنبی
مینغ، آخر او ابتدا کنبی
گکاف لیدلے شے پے دنیا کنبی
دگپر پے سر گوپہی کنبی
مینغ کنبی گکاف دے پے لرگی کنبی

جگ کنبی گف پیہ اختتام دے
گف حُسن دہر کلام دے

.....

د ” ل “، بیان

لام کونہی اَلتَّعَا صَادَہ
لاس کنبی دَا دَہر بَابَا دَہ

..... مثالونہ .....

دَلِمْبُو، لَوکَاتِ پیہ سر کنبی
لام بیہ ستاشی پیہ نظر کنبی
لَفْظ، لَفْغَت جَوْر دِی لام نَسَہ
تِپُوس اُوکِرْہَ خَاص او عَام نَسَہ
لام پیہ سر کنبی دَلْبَس کَر دے
پیہ لَالِج کنبی لام پیہ سر دے
لام پیہ سر کنبی دَلاہ وُور دے
اول تَک کنبی لام دَل وُور دے
لَالْتِیْن جَوْر مَسَام دَلام نَسَہ
تِپُوس اُوکِرْہَ دِی عِوَام نَسَہ

دَرنہا بشبہ وسیللہ دہ
 دَ تار یخ یوہ حصہ دہ
 لہو تہہ جو رہ مہدام لام نہہ
 پتہ نہ نہ دہ لہہ عوام نہہ
 پتہ اُودس کنبہی پک کار ی پری
 پتہ بازار کنبہی ملاوی پری
 .....

دَ ” م “ بیان

لام پسے شکیل دَ میم دے
 پتہ آخر کنبہی دَ رحیم دے
 سرئی گول دے غمت ہر خواتہ
 دَ میم شکیل جو ر شواتہ
 ..... مثالونہ .....

میم سرہ جو رہ مہر غبی دہ
 نہاستہ برہ پتہ بلہی دہ
 دا خوراک غواہی زمہا نہہ
 ہم خوراک غواہی داستہا نہہ

سر کښي مي م د موم بتي دے
 ضرورت دَ زنگي دے
 مي م شورو کښي دَ مزدور دے
 سر کښي دَ ملک او منشيور دے
 سر کښي مي م هم دَ ماستود دے
 مي م پښه سر کښي دَ مولود دے
 سر کښي مي م دَ هر ماشوم دے
 مي م پښه سر کښي دَ مظلوم دے
 مي م مذہب کښي پښه ماده کښي
 سر کښي مي م پښه مدرسہ کښي
 م م م د کښي مي م اول دے
 رهنما زمونږه تل دے
 مي م پښه سر کښي دَ موسم دے
 مي م آخر کښي دَ آدم دے
 دَ مالتپي پښه سر کښي مي م دے
 پښه آخر کښي مي م دَ ني م دے
 موبائل کښي مي م پښه سر کښي
 اول تپکي م قنبر کښي

مِی پری مِی م سسره ج پری
ات ففاق سسره اوس پری
په گرمی کنی ذخیره کری
بیایخنی کنی خان دمہ کری

.....

دَ ” ن “ بیان

مِی م پسی م مقام دَنون دے
خومره شکلی دامضمون دے
یوہ کنده یونق طه ده
دانق طه په مینغ پرتہ ده

..... مثالونه .....

سر کنی نون دَناشپاتی دے
نون شورو کنی دَن پری دے
سر کنی نون دَنور، نرم دے
په آغاز کنی دَنظم دے
نون نبی کنی په اول دے
اول تہ کنی دَنفل دے

ابتدا کښې پېه نقطه کښې
 نعت، نعره، پېه نتیجه کښې
 پېه نسیم، نسل، نظر کښې
 د نایاب تکي پېه سر کښې
 پېه نغمه، نمبر، نشان کښې
 نون اول وی دې مکــان کښې
 نمر کښې نون پېه ابتدا وی
 مخامخ کښې تکي دا وی
 وسیله پېه د رڼه ساده
 ذریعه پېه د رڼه ساده

.....

د ” ن “ بیان

نون د نون پېه شان هر خواته
 یو کونډه لاندې ئې مالاته

..... مثالونه .....

نون راڅښی مدام آخر کښې
 وی دغه تم مدام آخر کښې

بـون او چـان ئـي مـثـالـونـه
 يـاد کـړه نـور داسـي څـيزونـه
 .....

د ” و “ بيان

نـون پـسـه هـر خـواتـه واؤ دـه
 سـر ئـي گـول پـوره راتـه واؤ دـه
 ..... مثالونه .....

واؤ نـه وړـي د جـهـان دـي
 دا کـر لـي چـي انـسـان دـي
 پـخـي شـوي چـي نـيـنـي دـي
 د جـوارو دا دانـه دـي دـه
 وئـه دا زمـونـږ پـه پـخـوا کـنـي
 سـيـوري د غـه پـه دـنيا کـنـي
 دا کـر لـي مـشـرانـو
 د دـي کـلـي مـشـرانـو
 .....

د ” ه “ بيان

نــاــســتــه گــول وى يــا دوه ســتــرگــي
 يــا دوه هــا کــر ه دا دوه ســتــرگــي
 ..... مثالونه .....

د هـا کـي پـه سـر کـنـي هـي ده
 لـو بـه پـه د مـز ي ده
 دا قـا مـي لـو بـه د تـو لـو
 ا مـ وړو، لـو بـو، هـم خـو لـو
 د هـلک تـکـي پـه سـر کـنـي
 هـي بـه سـتـا شـي پـه نـظـر کـنـي
 هـي چـي خـنـگ ده ا بـتـدا کـنـي
 دا وى مـي نـخ کـنـي ا نـتـهـا کـنـي
 .....

د ” ي “ بيان

..... مثالونه .....

يـي نـه يـو مـه رـا خـي وړوړه!
 پـه پـه و کـنـي د غـه گـوره

د غـوئـي پـه خـنـگ پـه رتـه ده

عـجـيـبـه دـدـي نـقـشـه ده

.....

د ” ی “ معروفه بیان

خـنـگ پـه خـنـگ پـه کـنـي وـي تـکـي

پـه بـنـه رنـگ پـه کـنـي وـي تـکـي

د غـه تـکـي يـي نـه لـنـدي

لـنـدي يـي نـه د ا مـد ا م وـي

مـخـکـنـي زـيـر پـه د ي مـقـا م وـي

لـر پـه زور د ا د ا کـي پـي

د ا چـي کـلـه بـنـکـاره کـي پـي

چـي وـي جـمـع د ا سـمـو نـو

چـي وـي جـمـع د نـمـو نـو

هـلـتـه کـنـي زـيـا تـه ا کـثـره

د ا مـو نـدي شـي ا مـه بـشـره !

کـه و ا حـد ا و مـذ کـر وـي

مـجـه و لـه کـه پـه ا خـر وـي

هـلـتـه جـمـع کـنـي مـد ا م وـي

پـــــــه صـــــــورت بـــــــه بـــــــه تـــــــمـــــــام وى
 يـــــــو ســـــــر يـــــــه دے ، دَ پـــــــر ســـــــر يـــــــى وى
 يـــــــو زـــــــمـــــــر يـــــــه دے ، دَ پـــــــر زـــــــمـــــــر يـــــــى وى
 دَ فـــــــعـــــــل و نـــــــو پـــــــه ا خـــــــر كـــــــنـــــــي
 د ا ر ا تـــــــلـــــــي شـــــــي لـــــــر ا و بـــــــر كـــــــنـــــــي
 خـــــــو ر ي ، ســـــــا تـــــــي يـــــــي مـــــــثـــــــال و نـــــــه
 د ك لـــــــه د ي نـــــــه كـــــــتـــــــاب و نـــــــه
 ..... مثالونه .....
 د ا م يـــــــن ، گ ب يـــــــن پـــــــه م يـــــــنـــــــخ كـــــــنـــــــي
 تـــــــل د ش يـــــــن ا و س يـــــــن پـــــــه م يـــــــنـــــــخ كـــــــنـــــــي
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه تـــــــي بـــــــه مـــــــد ا م وى
 د ه ر يـــــــو و تـــــــي خ پـــــــل مـــــــقـــــــام وى
 د غ ر يـــــــب تـــــــي مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه
 د نـــــــص يـــــــب تـــــــي مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه
 م يـــــــنـــــــخ كـــــــنـــــــي تـــــــي د تـــــــكـــــــى ت يـــــــم
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه تـــــــي د ن يـــــــم
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه تـــــــي د فـــــــق يـــــــر د ه
 د ا م يـــــــر د ه د ا س يـــــــر د ه

دا چي گيـره يـا دـيـو هـه
 مينـغ کـنـي ئـي ئـي مـعـرـو فـه هـه
 مـثـالـو نـه ئـي هـم نـو رـشـتـه
 زـيـات بـنـه ډـېـر پـه هـر يـو لـو رـشـتـه
 .....

د ” ي “ مخصوصه بيان

دا خـصـاص شـو ي خـصـاص مـقـام لـه
 دا يـا نـه هـر کـلام لـه
 د د ي يـا مـقـصـد جـدا د مـه
 تـلـفـظ ئـي لـنـد صـفـا د مـه
 نـه اـو رـد يـر ي پـه گـفـتـار کـنـي
 هـر طـرف تـه پـه اظـهـار کـنـي
 بـنـه پـسـتـه نـمـر مـه ادا هـه
 مـخـصـوصـه تـو لـه دا يـا د هـه
 مـعـرـو فـي نـه لـر بـد لـه
 هـر ادا لـر و نـکـي خـپـلـه
 لـر هـه مـجـهـو لـي نـه
 بـيـل اـو ز لـر ي لـه د ي نـه

میننځ آواز ددې یی اگنانو
 دا کپرۀ ییاد پیه ماشومانو
 مجھولنہ نہ معروفہ ده
 یاپیہ میننځ کنبی مخصوصہ ده
 لاندي باندي پیه کنبی تکی
 باندي لاندي پیه کنبی تکی
 دابنک کاره ئی علامت دے
 بنہ بنک کاره ئی شناخت دے
 ..... مثالونه .....

میننځ کنبی ئی ده پیه غلبیل کنبی
 میننځ کنبی بنده ده پیه جیل کنبی
 پیه راشپیل تکی کنبی ئی ده
 تل پیه سپیل تکی کنبی ئی ده
 ئی راغلے ده پیه گپر کنبی
 ئی راغلے ده پیه سپر کنبی
 دلته ئی پیه مخصوصہ وی
 کی دے نشی چی اُورده وی
 دَ مپز ئی بیلہ دَ تپیل ده

مـخـصـوصـه ئـي هـم د فـهـل دـه
د لالتـهـن ئـي مـخـصـوصـه دـه
د رنـهـا بـنـهـ ذـرـعـه دـه

.....

د ” ی “ تانیثی بیان

دا چـي وروستـو ئـي لـکـي دـه
بیلـه بیلـه پـه مـرضـي دـه
تـانـیثـي یـا د غـه یـادـه
نـه دـه نـه دـه بـي بـنـیـادـه

..... مثالونه .....

د تـانـیثـي د تـخـتـي دـه
د کـرکـي هـم د ډوډـي دـه
ئـي اـخـر کـنـي پـه دـري کـنـي
تـانـیثـي ئـي د لـکـي کـنـي
د بـو جـي ، دـري ، کـر سـي دـه
تـانـیثـي ئـي د کـتـوي دـه
د جـي نـي تـه کـي اـخـر کـنـي

تــــانیشــــی یــــاد غــــہ در کنبــــی
 تــــانیشــــی دا دی ئــــی گــــانــــی
 پــــہ یــــادولــــو کنبــــی اســــانــــی
 .....

د ” ی ” امریہ بیان

امــــریہ یــــا کنبــــی طــــلب وی
 مــــنع خــــہ چــــی ســــتاپــــہ لب وی
 چــــی پــــہ یــــی بــــاندی ہــــمزہ وی
 خــــام خــــادا امــــریہ وی
 بــــہ اســــان ئــــی عــــلامت دے
 بــــہ اســــان ئــــی شــــناخت دے
 ..... مثالونہ .....

مــــہ خــــوری گــــند بــــلا بازار کنبــــی
 مــــہ اودریــــری چــــرتــــہ لار کنبــــی
 کــــار کــــوی اســــان او گــــران
 یــــادوی اســــان او گــــران
 ولیکــــی ســــبق خــــوش خــــطــــہ

نـقـل کـی سـبـق خـوشـخـط هـ
 پـاـخـی پـاـخـی مـوـنـغ دَ پـاـرہ
 هـیـرہ نـہ کـرـی نـیـغـہ لـاـرہ
 دغـہ حـکـم دغـہ کـاـر
 دَ بـل مـنـع پـہ گـفـتـاـر
 اـمـر رـی لـفـظ و نـہ تـو ل د ی
 خـا مـخـا دغـہ یـا د اول د ی
 پـہ کـنـبـی یـی تـل اـمـر رـی و ی
 یـی دَ پـا سـہ یـہ ہـمـزہ و ی
 د ا اسـان یـی عـلا مـت دے
 بـہ اسـان یـی شـنـا خـت دے
 مـثـال و نـہ د د ی پـہ ر د ی
 دَ عـا قـل نـہ کـلـہ ہـپـر د ی

دَ ” ے “، مجھولہ بیان

د ا پـہ ر تـہ او مـلا سـتـہ تـو لـہ
 نـہ ر ا تـلـی شـی نـا سـتـہ تـو لـہ
 پـہ پـہ ر تـہ یـی دغـہ یـا دہ

مَـ لـا دـدـي سـمـمـه مـه بـرـيـا دـه
 مـلـا سـتـه مـلـا سـتـه پـه مـيـدـان وـي
 دـا چـي چـر تـه کـنـي بـيـان وـي
 مـجـه وـلـه بـانـدـي يـا دـيـرـي
 يـي خـفـه بـانـدـي يـا دـيـرـي
 هـر سـاعـت پـر تـه پـر تـه وـي
 چـي ئـي دـل تـه تـذکـر هـ وـي
 ..... مثالونه .....
 دـا پـه کـور کـنـي چـي تـالـه دـه
 قـي مـتـي چـي دـا کـالـه دـه
 مـجـه وـلـه دـل تـه کـنـي يـا دـه
 چـي اـخـر کـنـي دـا ا دـه
 بـل سـپـر لـه دـه کـه ا ز غـه دـه
 دـا کـه بـل تـکـي سـپـر دـه
 يـا مـجـه وـلـه ئـي ا خـر کـنـي
 سـتـا مـدـام دـي وـي نـظـر کـنـي
 بـل مـنـگـه دـه کـه مـيـر دـه
 حـفـا ظـت لـر هـ کـه سـپـر دـه

پا ا خ ر ت ته ئ ي م ج ه و ل ه
 دا خ ب ر ه ب ن ه م ع ق و ل ه
 د د ي ئ ي دا م ث ا ل و ن ه
 ډ ک ل ه د ي ن ه ک ت ا ب و ن ه

.....

د پښتو پنځه يې گانې

س ک و ل ت ه ل ا ر ي م ا ش و م ا ن ي
 دا پ ن ن څ ه و ا ر ه ي ي گ ا ن ي
 م ع ر و ف ي س ر ه ک ت ا ب و
 پ ه ک ت ا ب ب ن ک ل ي گ ل ا ب و
 م خ ص و ص ي س ر ه ت خ ت ي و ه
 د ا م ل ا د خ و ش خ ط ي و ه
 ت ا ن ي ښ ي س ر ه ب س ت ه و ه
 و ر س ر ه ي و ا م ر س ر ه و ه
 ا م ر ئ ي س ر ه ق ل ل م و
 د خ ي ل ک ا ر و ر س ر ه غ م و
 م ج ه و ل ه س ت ر ي م خ ف ه و ه
 د ر ن ه ډ ي ر ه ئ ي ب س ت ه و ه

اُورده دوی ســـــره پـــــه څـــــنګ وه
دا بـــــدل پـــــه لږ پـــــه رنګ وه
څـــــنګ پـــــه څـــــنګ و مے دوی روانې
پـــــه شـــــرېکـــــه پـــــه څورـــــياني
چې کـــــوشش کوی دُنیا کبې
مـــــدام گـــــرځې پـــــه رنېا کبې
عـــــلم حُـــــن او بـــــک کلا ده
عـــــلم پـــــو هـــــه ده رنېا ده
.....

د کتاب وړومبي برخه سرته
وورسیده. الحمد لله

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَی النَّبِیِّ الْاَمِّی
دَ اَلْفِ اَوْ بِي خَانْدَانِ

گواندینان الف او بے اے دی
خپل خپلوان دے پی او تے اے دی
تے پی دے دوی دے خاندان دے
تے پی تے بولے دے دوی پے شے شان دے
دوہ کورونے شے پر حرفونے
پنڈھے یو خائے یو شکلونے
یو پے تے تن صورت بدل دے
نیغ ولار پے ہر محل دے
دایے ادی پے پی الف
بیانے پے پی الف
دغے دوہ دی خاندان دے
درنے ہیے نشے انسانے!

.....

د ” ب “ خاندان

کور کنبہ سی تہ اول اوسسی د ب سی
 بی بی سی وائی ورتی پے پی سی
 تہ سی د تہ سی دہ مشہرہ خور
 تہ اول کوارونہ کپری د کور
 ثہ سی د تہ اولونہ ورہ دہ
 خو پیہ خوئی درنہ مپہ دہ
 حیہ ادارہ کورنہ سی دہ
 بنہ دیہ ندرہ کورنہ سی دہ
 گوانوہ لپیہ ان دی د الف
 قدران دی د الف
 بل طرف تہ پیہ دنیہ کنبہ سی
 ورسرہ اوسسی جیم خوا کنبہ سی
 بنہ گوانوہ ئی سی د جہان دے
 قدر منندہ خاندان دے

.....

.....

دَجیم او دال خاندان

جیم دَجیم یو خاندان دے
چھی دَجیم پے رنگ پے یوشان دے
حھی دَخھی اوسپی پری خواتنہ
پے یو خال بدل دُنیا تہ
دال دَخا دے پے گواند کبھی
مدام دا دے پے گواند کبھی
دال دَزال دَخاندان دے
پے خیل خائی بنہ قدران دے
دا تہول دوه دی خاندانہ
ھی ردی نشی دا انسا نہ!
شپ پراوسپی پری یو محل کبھی
دری اوسپی پری محل بل کبھی
شپ پے شکل دی یوشان
دری دَبل دی خاندان

.....

.....

دَ رِی خاندان

رِی دَ رِی دَہ پے گے اوندے کنبے
رِی دَ رِی دَہ پے گے اوندے کنبے
د دوی یے و دے خاندان
پے صورت شکل یوشان

.....

دَ سِین خاندان

سِین سہرہ اوسے پری شین
ورسہرہ پے خوا کنبے پے بنین
د دوی یے و م ح ل دے کور
ورسہرہ نیشتہ خولک نور

.....

دَ صَاد خاندان

صَاد دَ ضَاد سہرہ آبہ دادے
خاندان لہ غم آزاد دے
بس دہ تہنہ دا د کور دی
داسے واپے ورور او خور دی

.....

دَعِينِ خاندان

عِينِ دَعِينِ دَکُورِ یُوکُوسِ دے
دَغِیہِ سِیپِیْنِ اوتُورِ یُوکُوسِ دے
دِوارِہِ وِرورِنِہِ مِیْنِہِ نِکِ دِی
پِیْنِہِ بِیْدِنِ پِیْنِہِ کِپِیْرُو پِیْنِہِ دِی

.....

دَفِی خاندان

فِی یُوآخِی اُوسِی کُور کِیْنِی
دِاسِی رُوندِ وی سَمِ پِیْنِہِ اُور کِیْنِی
چِی ئِی نِیْنِہِ خِاندانِ وی
بِیْسِ یُوآخِی پِیْنِہِ جِہانِ وی

.....

دَقَافِ خاندان

قَافِ دَفِی پِیْنِہِ شِانِ یُوآخِی
بِیْنِہِ نِیْنِہِ دِی اِنِسانِ یُوآخِی

ورتہ گہہ گہران دَ دنیہہ اژوند وی
تن یوٹھائیہ فکرمند وی

.....

دَ کاف خاندان

کاف دَ قاف پہہ شان یواٹھی
ہنہ نہہ دے انسانی یواٹھی
کلہ ژوند ورتہہ اسان وی
داژوندون ورتہہ ڍیرر گہران وی

.....

دَ گاف خاندان

گہاف دَ لام پہہ شان یوتن دے
بیل ئیہ کور دے بیل وطن دے
نیشتہہ خولک ورسره کور کنبیہ
زندگی ئیہ سَمہہ اور کنبیہ

.....

.....

دَ لام او میم خاندان

میم دَ لام پپه ششان یواځی
دَ ام پپه ششان یواځی
دیپر ککته وی خومقتدیپان وی
مخکبھی کلپه دیپر کسان وی؟
نیشته خولک ئی خاندان کبھی
ورسره پپه دی جهان کبھی

.....

دَ نون خاندان

نون دَ نون سره یواځئی وی
بیل پپه یو کربشه تویپی وی
یواځئی دلتپه خاندان دے
دوی بیل کور دَ جهان دے

.....

دَ واؤ خاندان

واؤ پپه شکل تپول جُداد دے
تواؤ صورت ئی دَ دُنیا دے

عـجـيـبـه شـكـل و صـورـت ئـي
بـرـه گـوره حـقـيـقـت ئـي

.....

د هي خاندان

هـي يـواځـائـي دوه ئـي سـترگـي
سـم غـم رازي دوه ئـي سـترگـي
پـه خـپـل کـور کـنـي دا يـواځـي
د بـل کـور کـنـي دا يـواځـي

.....

پنځه قسمه ئي گاني

دا پـنـځـه قـسـمـه ئـي گـانـي
دې پـنـتـو و کـنـي راروانـي
مـعـرـونـه پـه کـنـي اول ده
دېـرـه دېـرـه مـسـتـمـل ده
څـنـگ چـي يـادا مـعـرـونـه ده
نـوم د بـلـي مـخـصـوصـه ده
دا خـصـاص شـوي خـپـل مـقـام لـه

دَ پښتـــو حسيــــن کــــلام لــــه
دَ تــــانيــــث پــــه کــــنــــي يــــاء بــــله
نــــخــــانــــه ئــــي هــــريــــو خــــپــــله
اــــمــــريــــه يــــاء پــــه اــــمــــر کــــنــــي
راڅــــي هــــر خــــوا پــــه نــــظــــر کــــنــــي
مــــجــــهــــولــــه يــــا مــــلاــــســــتــــه مــــلاــــســــتــــه
نــــه وى نــــه وى دغــــه نــــاســــتــــه
دا پښتــــو دَ پښتــــو نــــو نــــو خــــوا ده
دَ هــــر چــــا لــــه جــــه جــــه جــــه جــــه ده

تحمّات بحمد اللّٰه ويتوفيقه

ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم

وتب علينا انك انت التواب الرحيم

وماتوفيقى الا باللّٰه العلى العظيم

وصلى اللّٰه تعالى على خير خلقه محمد وآله

واصحابه اجمعين . آمين

يارب الغلمين .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**